

**Интервю на
Andon "Whiplash" Донев
с Кирил Янев
от Балканджи**

На 8 декември 2008 г. една от най-интересните и самобитни български групи - Балканджи - издаде своя втори албум "Змей". Верни на традицията да ви запознаваме с всичко по-интересно, случващо на българската сцена, от "Metal Katehizis" се свързахме с Кирил Янев - вокалист, китарист, композитор и един от основателите на групата, за да ни разкрие повече за тази модерна народна приказка. В един половинчасов разговор той сподели много подробности за процеса на композиране на албума, трудностите при издаването му, непрекъснатата борба с родната музикална действителност и за успехите на група Балканджи. Но не мисля, че има нужда да ви го преразказвам - най-добре прочетете сами:

Metal Katehizis: Здравей! Първо да те поздравя за издаването на вашия втори албум "Змей".

Кирил Янев: Благодаря!

В началото обаче искам да започнем малко по-отдалеч. През март месец 2007 г. из доста форуми бяха пуснати обяви, че група Балканджи се нуждае от средства, за да довърши записите си и да издаде новия си албум. Отзова ли се тогава някой на този зов за помощ?

Не, никой не се отзова. Аз по-скоро очаквах някой да помогне с труд или с ресурс, а не толкова с пари, защото ми беше ясно, че няма да стане така. Всъщност бяхме започнали да пробваме по всички официални начини. Знаеш, който не е опитал, той няма основание да казва "Ама ние не намерихме пари". Ето: опитахме.

Все пак със собствени средства ли се наложи да финансирате цялата подготовка и записа на албума?

Да - албумът е финансиран със собствени средства и много собствен труд. Аз съм работил в студио, а и други от нас са се занимавали професионално с музика и голяма част от нещата се наложи да си ги правим сами. Освен това трябва да благодарим и на един човек, който ни подари рекламно време. Това беше много ценно и ни помогна, за да съберем сили да довършим започнатото. Рекламата сякаш е последното нещо, за което човек се сеща в България, но той не ни даде пари, не ни помогна финансово. Просто ни каза: "Имате еди-колко си време реклама", което беше наистина сериозен жест от негова страна.

А това е важно наистина и сякаш много български групи пренебрегват рекламата като метод за популяризиране на музиката си...

Поради финансови причини, най-често. Всички са наясно от какво значение е PR-ът, от какво значение е рекламата, но не винаги човек успява да намери средства и за това.

Разговорът ни обаче тръгна доста негативно. Хубавото е, че успяхме да се справим някак. Записахме албума в три студия и можеш да си представиш как се изглажда парченце по парченце пъзела, докато накрая излиза всъщност това, което ние наричаме "Змей".

Защо се наложи това - записването в три студия?

Темпорално-пространствени ограничения, ха-ха.

Така стана, че не можахме да го направим от-до, защото, за да се направи нещо от-до, е необходимо много стройно планиране по часове. Просто трябва да кажеш: "Сега правя албум и за следващите 4 седмици наемам това студио". Протегна ни ръка Росен Антоновски (шефът на "VOXXLab Studio") и ни даде време при него. Ползвахме го. Шефът на "Graffiti Studio" Илиян Кьосевски ни предложи преференциални цени и част от нещата записахме при него поради тази причина.

От излизането на "Змей" изминаха два месеца - той беше издаден на 8 декември.

В началото на декември му организирахме малка промоция, а сега ще имаме един голям концерт (на 14 февруари), с който ще отпразнуваме, че сме направили нещо истинско на българската сцена. Тогава още не осъзнавахме какво точно сме постигнали, но това, което започна да се случва след излизането на "Змей", ни показа, че сме на прав път.

Какви са наблюденията ти всъщност? Как се приема албумът досега от публиката?

Добре се приема. Хората са го чакали много дълго, знаят песните, пеят ги и сега явно получават това, което са жадували толкова време.

Да стигнем сега и до нещо положително. В онлайн магазина на "Metal Katehizis" диджипак изданието на "Змей" много бързо се изчерпа. Очаквахте ли такъв засилен интерес?

Ясно, е че когато нямаш пазарно проучване нямаш и конкретни очаквания, но в крайна сметка за нас беше по-важно да пуснем на свобода музиката, която беше в умовете и сърцата ни. Можеш да си представиш за какви усилия ставаше въпрос през тези няколко години. Ще ти кажа, че дори да продадем целият тираж, който сме издали, пак ще сме на загуба, така че наистина продажбите нямат чак толкова значение за нас. Но се радваме, че хората го търсят и знаят за какво става въпрос. Това беше и целта на този албум - да стигне до по-широка публика.

Това е малко тъжното в българската действителност - колкото и да се мъчат групите, в повечето случаи излизат на загуба.

Всъщност като видиш хората по концертите, когато свириш и усещаш въздействието на музиката... може би не е на загуба, като тегля една глобална черта. Но ако говорим за чисто финансовата страна на начинанието, съотношението произведени албуми - продадени албуми, то там нещата са на минус.

Нека обаче вече да се насочим към качествата на самия албум. За разлика от "Пробуждане", "Змей" е концептуален. Как се стигна до идеята за такъв тип запис? Такъв ли беше първоначалният замисъл или всичко се случи в процеса на композиране?

Това си беше изначалната идея - историята ни беше ясна отдавна. Ние винаги сме искали да напишем нещо, което да може да остане, да се разказва... Ясно е, че музика трудно се разказва, но ето, че концепцията на "Змей" би могла да бъде предадена с няколко думи. Но... има малък проблем. Цялата история не успяхме да я разкажем само в този диск - трябваше да бъде двоен албум, така че това реално е половината история.

А имате ли идея за продължение?

Да, но трябваше да се забавим поне още толкова години, за да го направим. Почти са готови текстовете на другата част от историята, почти е готова музиката, но самата реализация е доста трудна. Все пак, освен че разказват една цяла история, песните в "Змей" са и самостоятелни единици със свой смисъл, ценни са дори погледнати извън общия контекст. Затова решихме да процедираме така: сега издаваме албума "Змей", където историята доста ясно прозира, а другата част от историята... Тя няма да е следваща в хронологично отношение, а по-скоро междинна. Тоест ще подава връзките между някои от парчетата в албума, които остават недоизяснени в първата част.

Това означава ли, че планът е за трилогия?

Не - за двоен албум е, но това са половината парчета. Не мога да кажа обаче, че са първата половина. По този начин сме оставили и малко пространство - всеки да тълкува музиката, както я чува и както му харесва, но планираме евентуално да има и продължение на албума.

Понеже спомена, че историята може да се разкаже, би ли могъл да кажеш нещо повече за концепцията на "Змей" за онези наши читатели, които все още не са чули албума?

Ще се опитам направо да преразкажа историята в такъв случай. Да започнем отзад напред. Албумът завършва с щастлив край - любовта и вярата в доброто побеждават. Всъщност змеят в тази история не е точно физически персонаж (ламая, дракон и т. н.), а е нещото, което изпитва чувствата на двама влюбени - момиче и момче. Змеят изпраща видение на девойката, с което иска да изпита любовта ѝ към нейния любим. Тя му се "връзва" и кара момъка да замине за далечна земя в търсене на нещо ценно, като по този начин ще ѝ докаже чувствата си. Обаче се оказва, че това е капан. Тогава змеят хваща и оковава в тъмница нейния любим, при което тя сама тръгва да го търси. Минавайки през хиляди перипетии, девойката успява да стигне до двореца на змея и той пуска момъка, но пък за сметка на това хваща нея и казва: "Оттук нататък ще си моя". Работата става доста тъжна и мрачна, но в края те успяват дружно, със силата на любовта и волята си, да надвият злото. В самата песен те заиграват и точно там проличава колко са единни и силни заедно, но това е по-скоро метафорично. Те побеждават змея, но в края той казва: "В жар роден съм и жар ще стана", което значи, че дори изгаряйки, не е ясно дали той умира, защото в огъня е и неговото прераждане. Просто може да се окаже, че даже змей не е имало - това е просто любовта им, която е толкова силна, че човек става спяк и... Мисля, че всеки може да си го изтълкува оттук нататък.

Да. Предполагам, че който е минавал през този процес поне веднъж, му е ясно.

Да, много си прав - точно заради това не мога да преразкажа албума съвсем в детайли, но смятам, че нахвърлих общо взето това, за което си мислехме ние, и се надявам да може да се почувства, когато човек изслуша диска.

Смятам, че след това обяснение е ясно защо 14 февруари ще е идеалният момент да представим албума, нали?

Наистина чудесно се "връзва". Като че ли обаче концептуалността в музикално отношение не е толкова ясно подчертана. Така ли е според вас или просто е нужно повече задълбочаване, за да се усети хомогенността на музикално ниво?

Чисто музикално... Има едно нещо (хората все по-често ни го споделят) и това е стилът "Балканджи". Ние сме доста повлияни от традиционния български фолклор, почеркът на всички тези парчета е един и същ. Мисля, че когато някой чуе песен от албума, независимо дали го е слушал преди това или не, той може да каже: "Това са Балканджи". Общата музикална концепция на групата е синтез между два свята - на рока и на фолклорната музика - и в това е музикалната концептуалност на албума. Ние не твърдим, че свирим спийд метъл или траш метъл. Ние свирим рок музика, но в частност - "Балканджи".

Вашата музика може да се определи по-конкретно като фолк-рок / фолк-метъл. Интересно ми е дали сами си поставяте границите за това колко фолклор ще има в една песен и колко рок, или по-скоро се водите от нуждите на конкретната композиция?

Музиката обикновено сама си казва. Ние никога не сме се ограничавали и не сме си заявявали: "Това звучи еди-как си". За да звучи по определен начин, значи така е измислено и това всъщност е причината на пръв поглед албумът да изглежда леко разнороден - в един момент акустични и спокойни пасажи, а в следващия - по-твърди - в крайна сметка музиката сама се води. А колкото до границите от тук до тук - рок; от тук до тук - фолк, а след това започва чалгата... По този въпрос искам да кажа, че чалгата все пак не е българска музика или турска, циганска, румънска, гръцка, сръбска и т. н., а по-скоро сватбарска музика. Но не - Балканджи не свирят чалга, ха-ха. Виж, може да кажем, че свирим поп-фолк, защото това е български фолклор и това е българска поп-музика, но въпросът е, че това понятие вече е променило значението си. Това, което хората в момента наричат поп-фолк, нито е поп, нито е български фолклор.

Напълно съгласен. Но говорейки за "Змей", трябва да призная, че поне на мен албумът ми звучеше като по-труден за възприемане. Сякаш са нужни повече завъртания, за да се асимилира напълно от слушателя. Какво мислиш ти по този въпрос?

Това беше премерен риск. Има песни от "Змей", които са много по-лесно смислаеми, но ние в никакъв случай не сме си поставяли за цел музиката ни да се възприема лесно. Може би ние сме станали по-сложни като хора през изминалите години, защото човек, трупайки житейски опит, се променя. Може би това е донякъде причината някои от нещата да са по-трудни за възприемане на първо слушане. Ако бяхме решили, можеше всичко да звучи по-леко, по-радиофонично, но ние в никакъв случай не сме искали да опростяваме музиката, която пишем.

Тук мисля, че е правилният момент да попитам: на мен (като голям фен на "Пробуждане") нямаше как да не ми направи впечатление, че новият албум звучи някак по-тежко и тягостно в сравнение с дебюта. Нямаше светли моменти от типа на "Крали Марко" или на "Ще остана тук"...

Просто в тази история нямаше много място за веселба. Иначе ние имаме още няколко песни, освен "Крали Марко", които свирим по концерти, и които са лековати, разиграващи и предполагам, че следващите неща, които ще направим, ще бъдат и в такава насока. Но в същото време не бива да прекаляваме. В крайна сметка албумът "Змей" е жизнелюбиво, макар някои от песните да са доста тъжни.

Доста песни са свирени от групата още през 2005 г. Когато най-сетне се озовахте в студиото, наложиха ли се кардинални промени по вече готовите аранжimenti?

Песните на диска звучат доста по-различно в сравнение с концертното им представяне. Може би просто оставихме нещата да вървят сами по два различни пътя, защото свиренето в студио е едно, а свиренето на концерт - друго. Затова и разликите по-скоро са интересни - не са търсени нарочно, а просто са се получили и ние не сме се и опитвали да ги уеднаквяваме. Мисля обаче, че това е правилният начин да се поднесе един интересен албум, защото ако групата звучи по същия начин на живо, както и в студиото, би било доста скучно да си купиш новия албум, щом вече знаеш песните.

В Интернет имаше информация, че част от текстовете са писани от Николай Баровски, докато той е бил в затвора в Гърция. Вярно ли е това и, ако не е тайна, кои са те?

"Сътворение" със сигурност - изпрати ми я по пощата. Завършващата част на "Змей" мисля, че също я получих от него по това време... Това, което най-много ми хареса на мен от нещата, които получих от Николай, беше точно "Сътворение" - направо се изприших, когато го прочетох и текстът за броени минути се превърна в музиката, която е в момента. Това беше просто един ръкописен текст, но сърцето ми се обърна, когато го четох, и се надявам когато хората го слушат, да почувстват нещо подобно.

Въздействието на тази песен наистина е много силно, както и на "Девет години" и "Видение" (които са сред любимите ми парчета), така и на "Звездица", което обаче е известно доста по-отдавна.

"Звездица" трябваше да бъде сингъл към този албум и когато я пуснахме през 2004 г., идеята беше 3-4 месеца след това да излезе и албумът, понеже музиката вече ни беше в главите. Но просто не можахме да го направим.

Споменахме преди малко принудителния престой на Николай Баровски в Гърция. Отрази ли се неговото отсъствие на творческите процеси в групата?

Със сигурност, но не мога да кажа, че е било към добро или към лошо - просто по този начин групата мина по друг път. Отсъствието на Ники Баровски доведе Явор Пачовски в групата и той все още свири с нас. А това, че с Ники комуникирахме по малко по-труден начин, може би пък направи така, че да можем да си казваме повече неща за кратките моменти, в които сме се чували по телефона и в които сме си писали писма. Така че творческите резултати са отлични, но не беше нужно той да е толкова дълго време извън родината си, тоест не си струва заради един албум човек да лежи в затвора година и половина.

Къде са корените на вашето вдъхновение? Сякаш фолклорната музика все по-рядко се появява в ежедневието на средностатистическия българин.

Това е малко тъжно според мен, защото българската народна музика е нещо уникално, нещо невероятно ценно и трябва да се пази и да се помни. Едно време са я пазили, като са си я пели - събирали са се, танцували са, свирили и пеели, но сега не е така. Сега хората, събирайки се... знаеш какво се случва. Ясно е, че народната музика в оригинал няма как да се внедри в ежедневието на съвременния човек и заради това ние се опитваме да припомним настроението, което тя носи. Ние не свирим народна музика, народни песни, а просто ползваме похватите, настроението и идеите на това, което дедите ни са правили векове преди нас. Надявам се, слушайте Балканджи, хората да се заинтересуват и да потърсят автентични изпълнения с хорове, гайди, кавали и т.н. - има страхотни записи както в архивите на Националното радио, така и в интернет. Дано да провокираме хората да ги издирят, защото това, което получаваме от медиите в момента, няма абсолютно никаква стойност според мен. Ако чакаме, когато си пуснем телевизора, нещо културно да ни удари по главата, няма как да стане - не е това идеята на съвременните български медии.

Смятате ли да подкрепите издаването на "Змей" с по-активна концертна дейност? Защото аз не си спомням да сте идвали последните няколко години на концерт, да речем, във Варна.

Ние, за съжаление, не сме свирили никога във Варна и даже се опитахме да поправим тази грешка, но чух, че са затворили клуб "Зона 51".

Да, и по този начин според мен много лесно погребяха ъндърграунд сцената във Варна.

В София погребяха ъндърграунд сцената в мига, в който закриха клуба "О, Шипка".

Искам обаче да отворя една скоба: концертът на 14 февруари всъщност ще е една реализирана мечта за нас, тъй като отдавна искаме да направим един истински концерт - на високо ниво и като спектакъл, и като осветление, и като звук. Ще ми се кино "Влайкова" да се превърне в това, което беше преди години: място, където се срещат музиканти, където могат да се съберат, да посвирят, могат да представят продукция. За съжаление от много време не е така и ще се опитаме да повлечем крак за изграждането на една ъндърграунд сцена на пъпа на София.

Група Балканджи в случая освен като изпълнители, се явяваме и продуценти на този концерт. Мислим да направим едно място, където да може да се свири. Това е много трудно, много тежко финансово, но ако успеем, другия месец там ще свири друга група, по-другия месец ще свирят две групи и т.н. Тоест ще се опитаме да направим "Влайкова" една истинска сцена. Ако успеем да събираме редовно там хора, които да слушат хубава българска музика, то се надявам, че ще убедим държавата, че си заслужава да инвестира в това място, за да го направи едно културно средище.

Дано да е така, наистина. На всеки концерт вие излизате с официални костюми. Как решихте сценичния имидж на Балканджи да е точно такъв?

Труден въпрос, ха-ха. Не съм аз стилистът на групата, така че не мога да анализирам всички подбуди, които са подтикнали Владо Левиев да се спре на тази визия. Но мисля, че е доста интересно и до някъде показва идеята ни да срещнем модерния, забързан свят с българската народна музика. Има много неща от нашето съвремие (а костюмът може да се приеме като негов символ), които не ни позволяват да извадим на показ връзката с корените си, тоест костюмът в общия случай пречи. Съвсем образно говоря, разбира се, но когато излизаме така на концерти, ние показваме, че тичащото ежедневие е просто извинение за хората да кажат, че нямат никакво време да чуят или да прочетат нещо.

От друга страна така изглеждате и като една група, като хора, които правят нещо заедно.

Това също, да. Сега във "Влайкова" ще бъдем облечени точно така. Понякога във малките клубове или когато свирим просто за приятели, сме в по-свободно облекло, но на големите концерти

като Kultur Shock, Haggard, "SPIRIT of Burgas" се придържаме към този имидж. В Бургас всъщност ни беше леко топличко, но мисля, че си заслужаваше, защото направихме много сериозно впечатление. Беше ни изключително приятно, когато след изпълнението хората ни спираха и ни поздравяваха, а част от тях дори не ни бяха слушали - много нова публика успяхме да привлечем и беше страхотно, че свирихме там.

Много исках да те попитам: може ли да се закупи от някъде на диск албума "Пробуждане"?

До скоро можеше. От "Пробуждане" и от "Звездица" групата беше направила бройки за приятели и за фенове, като за съжаление дискът не беше матричен, а обикновен CD-R, без картинка на самия диск, но с обложка и кутийка. Тези бройки обаче се изчерпаха и си мисля, че няма нужда да правим ретираж, просто защото който иска албумите, може да си ги вземе от интернет, лицензирани под "Creative Commons", което ги прави легално достъпни. По-скоро в бъдеще смятаме да направим ремастеринг на парчетата от "Пробуждане" и тогава вече ще можем да го издадем на диск, направен както трябва.

Но на първо време, след като успяхме да се преборим със "Змей", сега на ред е едно концертно DVD, което подготвяме в момента и също ще излезе под "Creative Commons", но ще направим и стотина-двеста бройки за ценители.

Понеже въпросите ми вече са на привършване, нека да сложим финалната поанта с нещо положително. Кой смяташ за най-големия успех на група Балканджи до сега?

Може би най-големият успех е, че знам история, в която музиката на Балканджи е успяла да срещне и да вдъхнови двама души да се открият един за друг, след което се женят щастливо и досега са заедно.

**Мисля, че това е един прекрасен край на нашия разговор. Благодаря ти за това интервю!
И аз благодаря!**